

**Дело C-155/20****Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от  
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

31 март 2020 г.

**Запитваща юрисдикция:**

Landgericht Ravensburg (Германия)

**Дата на акта за преюдициално запитване:**

5 март 2020 г.

**Ищци и ответници по насрещен иск:**

RT

SV

BC

**Ответници и ищци по насрещен иск:**

Volkswagen Bank GmbH

Skoda Bank, клон на Volkswagen Bank GmbH

**Предмет на главното производство**

Договор за потребителски кредит — Право на отказ — Задължителна информация — Директива 2008/48/ЕО — Погасяване на правото на отказ — Злоупотреба с право

**Предмет и правно основание на преюдициалното запитване**

Тълкуване на правото на Съюза, член 267 ДФЕС

## Преюдициални въпроси

1. Следва ли член 10, параграф 2, буква л) от Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета (наричана по-нататък „Директива 2008/48/ЕО“) да се тълкува в смисъл, че в договора за кредит:
  - а) приложимият лихвен процент за забавени плащания трябва да бъде посочен като абсолютно число при сключването на договора за кредит и като абсолютно число следва да се посочи поне приложимият референтен лихвен процент (в разглеждания случай основният лихвен процент съгласно член 247 от Bürgerliches Gesetzbuch (Граждански кодекс, наричан по-нататък „BGB“), от който чрез добавка (в разглеждания случай пет процентни пункта съгласно член 288, параграф 1, второ изречение от BGB) се изчислява приложимият лихвен процент за забавени плащания?
  - б) механизмът за адаптиране на лихвения процент за забавени плащания трябва да бъде разяснен конкретно, като следва да бъдат посочени поне националните разпоредби, от които може да бъде изведен начинът за адаптиране на лихвения процент за забавени плащания (член 247, член 288, параграф 1, второ изречение от BGB)?
2. Следва ли член 10, параграф 2, буква с) от Директива 2008/48/ЕО да се тълкува в смисъл, че в договора за кредит трябва да се посочи разбираем за потребителя конкретен метод за изчисляване на дължимото обезщетение при предсрочно погасяване, така че потребителят да е в състояние поне приблизително да пресметне дължимото обезщетение при предсрочно прекратяване?
3. Следва ли член 10, параграф 2, буква т) от Директива 2008/48/ЕО да се тълкува в смисъл, че
  - а) в договора за кредит трябва да бъде посочено също правото на страните да прекратят едностранно договора за кредит в съответствие с националното законодателство, по-специално правото на кредитополучателя да прекрати едностранно договора поради наличие на сериозно основание в съответствие с член 314 от BGB, когато е сключен договор за кредит за определен срок?
  - б) (при отрицателен отговор на въпрос 3 а) допуска национална правна уредба, съгласно която посочването на специално право на едностранно прекратяване на договора съгласно

националното законодателство е задължителна информация по смисъла на член 10, параграф 2, буква т) от Директива 2008/48/ЕО?

- в) в договора за кредит винаги когато се предвижда право на страните да прекратят едностранно договора за кредит, трябва да се посочват предвидените за упражняване на правото на едностранно прекратяване краен срок и форма, в която следва да бъде направено волеизявлението за прекратяване?

4. В случай на договор за потребителски кредит изключена ли е възможността кредиторът да направи възражение за погасяване срещу упражняването на правото на отказ на потребителя съгласно член 14, параграф 1, първо изречение от Директива 2008/48/ЕО,

- а) ако част от предвидената в член 10, параграф 2 от Директива 2008/48/ЕО задължителна информация нито е надлежно посочена в договора за кредит, нито впоследствие е надлежно предоставена, и следователно срокът за отказ съгласно член 14, параграф 1 от Директива 2008/48/ЕО не е започнал да тече?

- б) (при отрицателен отговор на въпрос 4 а), ако погасяването се основава в значителна степен на времето, което е изминало от сключването на договора, и/или на пълното изпълнение на договора от двете страни, и/или на обстоятелството дали кредиторът разполага с възстановената сума по кредита, или на връщането на обезпеченията по кредита, и/или (в случай на договор за покупко-продажба, свързан с договора за кредит) на ползването или продажбата на финансираната стока от потребителя, но в релевантния период и при настъпването на релевантните обстоятелства потребителят не е знаел за продължаващото наличие на правото му на отказ, като не носи отговорност за това незнание и кредиторът също не е могъл да приеме, че потребителят разполага със съответната информация?

5. В случай на договор за потребителски кредит изключена ли е възможността кредиторът да направи възражение за злоупотреба с право срещу упражняването на правото на отказ на потребителя съгласно член 14, параграф 1, първо изречение от Директива 2008/48/ЕО,

- а) ако част от предвидената в член 10, параграф 2 от Директива 2008/48/ЕО задължителна информация нито е надлежно

посочена в договора за кредит, нито впоследствие е надлежно предоставена, и следователно срокът за отказ съгласно член 14, параграф 1 от Директива 2008/48/ЕО не е започнал да тече?

- б) (при отрицателен отговор на въпрос 5 а) ако злоупотребата с право се основава в значителна степен на времето, което е изминало от сключването на договора, и/или на пълното изпълнение на договора от двете страни, и/или на обстоятелството дали кредиторът разполага с възстановената сума по кредита, или на връщането на обезпеченията по кредита, и/или (в случай на договор за покупко-продажба, свързан с договора за кредит) на ползването или продажбата на финансираната стока от потребителя, но в релевантния период и при настъпването на релевантните обстоятелства потребителят не е знаел за продължаващото наличие на правото му на отказ, като не носи отговорност за това незнание и кредиторът също не е могъл да приеме, че потребителят разполага със съответната информация?

### **Цитирани разпоредби на общностното право**

Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета (наричана по-нататък „Директива 2008/48“), по-специално член 10, параграф 2, букви л), с) и т)

### **Цитирани национални разпоредби**

Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (Въвеждащ закон към Гражданския кодекс, наричан по-нататък „EGBGB“), член 247, параграфи 3, 6 и 7

Bürgerliches Gesetzbuch (Граждански кодекс, наричан по-нататък „BGB“), по-специално членове 247, 288, 314, 355, 356b, 357, 357a, 358, 492, 495

### **Кратко изложение на фактите и на производството**

- 1 В основата на преюдициалното запитване по дело C-155/20 стоят три съединени дела.
- 2 В дело RT/Volkswagen Bank ищецът сключва договор за кредит с Volkswagen Bank в нетен размер на 11 257,14 EUR, използван за закупуване на VW Passat за лично ползване. Продавач на превозното средство е автокъща в Равенсбург (Германия). Покупната цена е в размер на

15 750 EUR. Ищецът плаща авансово 5 000 EUR на продавача и осигурява чрез горепосочения кредит останалата част от сумата в размер на 10 750 EUR, включително и еднократно плащане на премия за застраховка на плащания по кредити — наречена в искането за отпускане на кредит ЗКП (застраховка „Кредитна протекция“) в размер на 507,14 EUR или общо 11 257,14 EUR.

- 3 При подготовката и сключването на договора за кредит ответникът се възползва от съдействието на продавача. По-специално последният действа като кредитен посредник на ответника и използва предоставените от ответника формуляри за договора. В договора за кредит е уговорено, че ищецът трябва да започне да връща кредита в размер на 11 927,04 EUR (нетна сума на кредита в размер на 11 257,14 EUR заедно с лихви в размер на 669,90 EUR) от 15 януари 2015 г. на 48 еднакви месечни вноски в размер на 248,48 EUR. Ищецът плаща редовно договорените вноски и с последната дължима на 15 декември 2018 г. вноска изцяло погасява кредита.
- 4 Малко преди окончателно да изпълни задълженията си за плащане, произтичащи от договора за кредит, с писмо от 22 ноември 2018 г. ищецът упражнява правото си на отказ от волеизявлението си за сключване на договора за кредит. Той счита, че отказът е действителен, тъй като поради погрешна задължителна информация срокът за отказ не е започнал да тече. Той иска от ответника да върне платените до тази дата вноски по кредита, както и авансовото плащане, извършено в полза на продавача, срещу насрещното връщане на закупеното превозно средство.
- 5 Ответникът счита иска за неоснователен, тъй като надлежно бил предоставил на ищеца цялата задължителна информация и отказът бил просрочен. Освен това ответникът прави възражение за погасяване и за злоупотреба с право, тъй като с правото на отказ не се целяло да се предостави възможност за отказ от договорните задължения дълго време след сключването на договора и след изпълнението на договорните задължения без възражения, както и след изпълнението и използването на насрещната престация.
- 6 Обстоятелствата по дело BC/Volkswagen Bank по същество съответстват на тези по дело RT/Volkswagen Bank, но със следната разлика: И в този случай ищецът плаща редовно вноските по кредита и с последната, дължима на 15 декември 2018 г., вноска го погасява. С договор за покупко-продажба от 4 юни 2018 г., той продава превозното средство обратно на автокъщата, от която го е купил. С писмо от 5 януари 2019 г. ищецът упражнява правото си на отказ от волеизявлението си за сключване на договора за кредит.
- 7 Ищецът твърди, че с ефективния отказ от 5 януари 2019 г. договорът за кредит се преобразува в облигационно правоотношение със задължение за връщане на полученото. Ето защо той иска от ответника да върне платените до тази дата вноски по кредита, както и авансовото плащане, извършено в

полза на продавача, след приспадане на цената от препродажбата. Освен това ищецът иска да му бъдат възстановени извънсъдебните разноски за адвокатски услуги.

- 8 Ответникът счита, че искът е неоснователен, тъй като надлежно бил предоставил на ищеца цялата задължителна информация и отказът бил просрочен. При условията на евентуалност ответникът се позовава на обстоятелството, че възраженията за погасяване и за злоупотреба с право при всички случаи не допусkali упражняването на правото на отказ, доколкото основателно разчитал, че ищецът вече нямало да се ползва от евентуално право на отказ, след като на 1 май 2018 г. и изплатил кредита. Освен това ответникът основава възражението за злоупотреба с право и на обстоятелството, че въпреки предхождащата продажба на превозното средство обратно на първоначалния продавач, упражняването на правото на отказ следва да се счита за злоупотреба с право.
- 9 Дело SV/Skoda Bank по същество съответства на дело Fall BC/Volkswagen Bank, но с разликата, че с последната си вноска на 3 август 2016 г. SV изцяло погасява кредита си, но упражнява правото си на отказ от волеизявлението си за сключване на договора за кредит едва с писмо от 25 април 2019 г., т.е. почти три години по-късно.

#### **Кратко изложение на мотивите за преюдициалното запитване**

- 10 В този контекст най-напред се препраща към точки 7—44 от резюмето на преюдициалното запитване по дело C-33/20. Макар в разглеждания случай третият въпрос да се състои от три подвъпроса, а в дело C-33/20 — от два, въпроси 1—3 от двете преюдициални запитвания са идентични и съображенията по въпроси 1—3 в дело C-155/20 съответстват на тези, изложени в преюдициалното запитване по дело C-33/20. Разглежданият случай се допълва и от съображенията на запитващата юрисдикция относно погасяването на правото на отказ и злоупотребата при упражняване на правото на отказ.
- 11 По въпроси 4 а) и б) запитващата юрисдикция излага следните съображения. В националната съдебна практика и доктрина не е даден еднозначен отговор на въпроса относно условията, при които в случай на договори за потребителски кредит потребителят губи възможността да упражни правото си на отказ. Според запитващата юрисдикция от значение са приложимите съгласно правото на Съюза правни принципи по отношение на възражението за погасяване на правото на отказ.
- 12 Тя се позовава на определение от 27 ноември 2007 г., *Diy-Mar Insaat Sanayi ve Ticaret и Akar/Комисия*, C-163/07 P (EU:C:2007:717, т. 36) в което Съдът постановява, че на правоимащото лице не може да се противопостави изтичането на срок, ако е могло да се породи допустимо объркване в съзнанието на добросъвестно лице, полагащо дължимата грижа, която се

изисква от едно сравнително добре осведомено лице, както и на постоянната съдебна практика, съгласно която задълженото лице не би могло да се позовава на съображения за правна сигурност, за да избегне последиците от собственото си неизпълнение на произтичащото от правото на Съюза изискване да предостави информацията относно правото на правоимащото лице да се откаже от договора или да го анулира (решение от 19 декември 2013 г., Endress, C-209/12, EU:C:2013:864, т. 30).

- 13 Освен това запитващата юрисдикция се позовава на принципа на ефективност, който следва да се спазва по отношение на въпроса за погасяването. Националната правна уредба не бива да отнема възможността на притежателя на правото да го упражнява или да го затруднява да прави това. Възможно е също принципът на ефективност да не допуска използването на националните правила за добросъвестност, доколкото е възможно тези правила да не съвпадат с изискванията на правото на Съюза. Следователно е под въпрос дали ако задължителната информация съгласно член 10, параграф 2 от Директива 2008/48 не е надлежно предоставена, изобщо може да се направи възражение за погасяване.
- 14 Дори да се предположи обаче, че в случаите, при които задължителната информация не е надлежно предоставена, възражението за погасяване по принцип е допустимо от гледна точка на правото на Съюза, изглежда съмнително дали при общата преценка на гледните точки за и против погасяването могат да се вземат предвид продължителността и други обстоятелства, ако в релевантния за погасяването период и при настъпването на релевантните обстоятелства потребителят не е знаел и дори не е трябвало да знае, че неговото право на отказ продължава да съществува.
- 15 Според запитващата юрисдикция въпроси 4 а) и б) са определящи за решаването на спора, тъй като при утвърдителен отговор на един от тези въпроси е вероятно съответните ответници да не могат да се позоват на погасяването на правото на отказ на съответните ищци.
- 16 По въпроси 5 а) и б) относно злоупотребата с правото при упражняване на правото на отказ запитващата юрисдикция отбелязва, че мненията по този въпрос, изложени в съдебната практика и доктрината, също се разминават. И в това отношение запитващата юрисдикция счита, че от значение са приложимите съгласно правото на Съюза правни принципи по отношение на възражението за злоупотреба с право при упражняването на правото на отказ съгласно член 14, параграф 1, първо изречение от Директива 2008/48.
- 17 Спорно е дали в случай че задължителната информация съгласно член 10, параграф 2 от Директива 2008/48 не е надлежно предоставена от самото начало не може да направи възражение за злоупотреба с право, тъй като съгласно постоянната практика на Съда задълженото лице не може да се позовава на съображения за правна сигурност, за да избегне последиците от собственото си неизпълнение на произтичащото от правото на Съюза

изискване да предостави информация относно правото на правоимащото лице да се откаже от договора или да го анулира (решение от 19 декември 2013 г., Endress, C-209/12, EU:C:2013:864, т. 30).

- 18 Дори да се предположи обаче, че в случаите, при които задължителната информация не е надлежно предоставена, възражението за злоупотреба с право по принцип е допустимо от гледна точка на правото на Съюза, е спорно доколко при общата преценка на гледните точки за и против злоупотребата могат да се вземат предвид продължителността и други обстоятелства. Възможно е тези обстоятелства да могат да бъдат взети предвид само ако в релевантния период потребителят е знаел или е трябвало да знае, че правото му на отказ продължава да съществува.
- 19 Според запитващата юрисдикция въпроси 5 а) и б) са определящи за решаването на спора, тъй като при утвърдителен отговор на един от тези въпроси е вероятно съответните ответници да не могат да се позоват на злоупотреба с право при упражняването на правото на отказ от съответните ищци.